

39312

K. k. Studienbibliothek Laibach

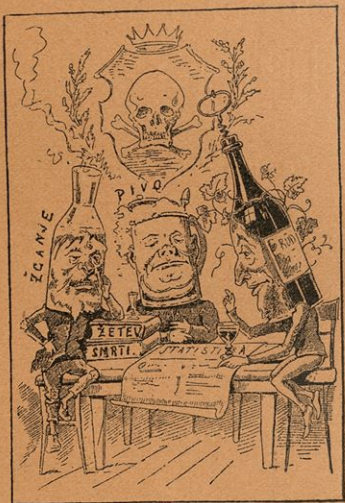
Mali
protialkoholni katekizem
za male
pa tudi za velike ljudi.

Izdalo društvo „Abstinent“.

Ljubljana, 1911.

Tiskala Katoliška Tiskarna.

030032722

1. *S čim ljudje največkrat greše zoper peto božjo zapoved?*

Največkrat greše ljudje zoper peto božjo zapoved z nezmernostjo v pijači ali s pijančevanjem.

2. *Kako imenujemo pijače, ki upijanijo?*

Pijače, ki upijanijo, imenujemo upijanljive ali opojne pijače.

3. *Katere so glavne opojne pijače?*

Glavne opojne pijače so: žganje, vino in pivo.

Tudi sadno vino ali „mošt“ se mora šteti med take.

4. *Kaj je v vseh opojnih pijačah?*

V vseh opojnih pijačah je alkohol.

5. *Kako zato še imenujemo opojne pijače?*

Opojne pijače imenujemo zato tudi alkoholne pijače.

Alkohol se dela, kadar vrô tekočine, napravljene iz raznih sadežev, ki imajo v

sebi sladkor, n. pr. iz grozdja, jabolk itd. Pri vrenju se sladkor spremeni v alkohol.

6. *Kakšen je alkohol?*

Alkohol je brez barve kakor voda, ima oster duh, rezek okus in prižgan gori s plavkastim plamenom. Čisti alkohol je strup.

Alkohol se navadno ne nahaja čist, ampak pomešan z drugimi tekočinami. V žganju ga je 20—45 odstotkov, v vinu 2—15, v pivu 2—5, v rumu pa celo 50—70 odstotkov.

Namesto alkoholne pijače rečemo časih tudi nakratko alkohol, pa pri tem ne mislimo na čisti alkohol, ampak na pijače, v katerih se nahaja.

7. *Ali alkohol daje človeku moč?*

Alkohol človeka prvi trenutek sicer malo poživi, prave moči mu pa ne daje, ampak celo jemlje mu jo. Brez alkohola človek več prenese in lažje dela.

To so potrdile mnoge poskušnje, ki so jih napravljali s takimi, katerim so dali piti, in s takimi, ki so delali brez vsake alkoholne pijače. — Pravo moč daje le tečna hrana, gibanje v svežem zraku in potrební počitek.

8. *Ali alkohol človeka greje?*

Alkohol (zlasti žganje) človeka prvi trenutek dozdevno nekoliko pogreje, v resnici mu pa ne daje gorkote, ampak mu jo le jemlje.

Alkohol kri razburi, da se hitreje pretaka po žilah in pride tudi v najtanjše žilice v koži. S krvjo prihaja v kožo gorkota, ki se pa odtod izgublja v zrak, posebno če je zrak mrzel. Na ta način gorkota iz človeka puhti ven, obraz mu je rdeč, znotranja telesna gorkota pa upada. Zato pijanci tako pogostokrat zmrznejo.

9. *Ali alkohol gasi žejo?*

Alkohol ne gasi žeje, ampak jo časih še napravlja.

Voda, ki je v alkoholnih pijačah, sicer gasi žejo; a alkohol, ki je v njih, vsrkava tekočino, in tako nima pivec nič manjše žeje. — Pijanec je drugi dan navadno žejen, pa še močno.

10. *Katero je najbolj nevarno in najbolj grdo pijančevanje?*

Najbolj nevarno in najbolj grdo pijančevanje je žganjepitje.

Zato velja naš boj najbolj žganju. Napačna pa je nezmernost v vsaki pijači.

11. *Kako škoduje pijančevanje?*

Pijančevanje veliko škoduje na premoženju, močno kvari zdravje, krajša ljudem življenje, povzroča mnogo grehov, hudodelstev in drugih nesreč ter pahne mnoge v večno pogubo.

Pijančevanje dela ljudi tudi sirove in neumne. V pijanosti ljudje kolnejo, razgrajajo, zmerjajo in se pretepajo. Pijači vdan človek nima veselja za cerkev, za molitev, za branje in izobrazbo. Mnogo pijancev popolnoma znori. Še več jih prezgodaj in nesrečno konča svoje življenje.

12. *Kako škoduje pijančevanje na premoženju?*

Na premoženju škoduje pijančevanje silno veliko: pijača sama stane velike vsote denarja, s pijančevanjem se izgubi mnogo delavnega časa, ljudje sami pa oslabe, da so manj sposobni za delo.

13. *Koliko izdado Slovenci za opojne pijače?*

Slovenci izdado za opojne pijače vsako leto blizu 100 milijonov kron.

Zemljiškega davka plačujejo Slovenci na leto kake 3 milijone kron. Torej se za pijačo izda tridesetkrat toliko.

14. *Koliko se izda za opojne pijače v celi Avstriji?*

V celi Avstriji se izda za opojne pijače vsako leto 2500 milijonov kron.

To je več kakor stanejo vsi uradniki in vsa vojska na suhem in na morju. — Med stroške za pijančevanje se pa mora šteti tudi to, kar se izda za žalostne nasledke pijančevanja. Pijanci ali njih otroci napolnjujejo namreč bolnišnice, norišnice, sirotišnice in ječe. Vse te naprave pa stanejo ogromno denarja.

15. *Katere telesne dele oškoduje alkohol?*

Alkohol oškoduje najvažnejše notranje dele (organe) telesa: možgane, živce, srce, žile, pljuča, želodec, jetra in ledice.

M o ž g a n i najprej začutijo vpliv alkohola; pijanemu človeku se začne pamet mešati. Veliki pijanci časih pridejo popolnoma ob pamet (pijanska blaznost).

Ž i v c i se pokvarijo, pijancu se tresejo roke, zapletajo noge, časih dobi kako hudo živčno bolezen, n. pr. božjast.

S r c e zelo trpi vsled alkohola, se razširi, časih s tolščo odebeli; srčne zaklopnice se pokvarijo. Zato človeku srce močno tolče ali tako oslabi, da vsled otrpnjenja nastopi nenadna smrt (srčna kap).

Žile odebele in postanejo krhke (zap-nené), da lahko počijo. Posledica tega je kap in časih nagla smrt.

Pljuča postanejo bolj sprejemljiva za razne bolezni: pljučnico, jetiko itd.

Želodec se razširi in pokvari. Zato pijancu ne diši jed, on hrepeni vedno le po pijači.

Jetra in ledice časih čez mero odebele, zalijejo se s tolščo, časih se pa neprimerno skrčijo, da ne morejo tako dobro svoje službe opravljati. Posledica so bolezni: rumenica, vodenica, „kamen“ itd.

16. Kako škoduje pijančevanje dušnim močem?

Dušne moči: razum, spomin in voljo pijančevanje slabí.

17. Kako slabí pijančevanje razum in spomin?

Razum in spomin slabí pijančevanje s tem, ker kvari možgane, katerih se duša poslužuje, da misli.

18. Kako slabí pijančevanje voljo?

Pijanec nima trdne, močate volje, on je omahljivec, trst, ki ga veter maje. Tudi nima krepkega, zanesljivega značaja; za pijačo je vedno pripravljen

storiti vse, tudi kaj nepoštenega in slabega; za pijačo prodaja svoje prepričanje, vest in dušo.

19. *Kakšen greh je pijančevanje?*

Pijančevanje je greh zoper peto božjo zapoved in je celo poglavitni greh (6. požrešnost), ker iz njega izvira vse polno drugih grehov.

Pijanec pa greši ne samo zoper peto ampak zoper vse božje zapovedi. Zoper 1.: opušča molitev in sv. zakramente; zoper 2.: preklinja, se roti in priduša; zoper 3.: zanemarja božjo službo in oskrunja dneve Gospodove; zoper 4.: otroci (mladeniči) pijanci silno žalijo starše in jim napravljajo veliko skrbi in bridkosti; starši pijanci pa ne izpolnjujejo svojih dolžnosti do otrok ter jih pohujšujejo; zoper 6. in 9.: v pijanosti ljudje nespodobno govorijo; pijančevanje napeljuje k nečistosti; zoper 7. in 10.: pijanost je zapravljalivost sama na sebi in napeljuje k tatvini; zoper 8.: pri pijači se opravlja in obrekuje ter zabavlja posebno rado zoper Cerkev in vero.

20. *Kaj hudega še napravi pijačevanje?*

Vsled pijanosti se zgodi premnogo nesreč in hudobij. Verska zanemarjenost, uboštvo, pretepi, poboji, obup, samomori, nagle nesrečne smrti so žalosten nasledek pijačevanja.

21. *Ali se pijanci morejo zveličati?*

Pijanci se težko zveličajo. Sv. pismo pravi: „Pijanci ne pojdejo v nebeško kraljestvo.“

22. *Ali se pijanec more poboljšati?*

Pijanec se zelo težko poboljša. Volja je tako oslABLJena, dušne in telesne moči tako opešane, da nima več moči, ustavljati se grozni strasti.

23. *Kateri je najboljši pomoček zoper pijačevanje?*

Najboljši pomoček zoper pijačevanje je popolna zdržnost ali (z latinsko besedo) abstinenca.

Zdržen je, kdor ne pije nobenih opojnih pijač. Z latinsko besedo se tak imenuje abstinent, (ženska pa abstinentka).

24. *Kdo mora biti abstinent?*

Abstinent mora biti vsak pijanec, ako se hoče poboljšati.

Pijancu je lažje nič piti kakor zmerno piti. Zmerno piti on ne more; če le pride do pijače, se upijani. Popolna zdržnost je zanj edini pomoček in edina rešitev.

25. *Kdo naj bo še abstinent?*

Abstinentje naj bodo tudi vsi otroci in sploh mladi ljudje.

26. *Zakaj naj so mladi ljudje abstinentje?*

Zato ker mlademu telesu alkohol najhujše škoduje. Za otroka je opojna pijača strup.

Na Angleškem je obljubilo popolno zdržnost nad tri milijone otrok.

27. *Katera pijača je za otroke najboljša?*

Pijača za otroke je voda in mleko. To je zdrava, neškodljiva pijača. Mleko je tudi zelo redivno.

Kaj dobra pijača je tudi sladka voda od kuhanega sadja (hrušek, češpelj, krhljev).

28. *Kdo naj bo še abstinent?*

Abstinentje naj bodo tudi tisti, ki hočejo pijance reševati.

29. *Zakaj naj se ti zdrže pijače?*

Ti naj se zdrže pijače iz ljubezni do Boga, ki je na križu trpel žejo, in iz ljubezni do bližnjega, ki ga pijanost peha v časno in večno nesrečo.

30. *Ali je zdržnost mogoča?*

Zdržnost je posebno lahka onim, ki so je zmladega vajeni.

Zaradi zdržnosti ne boš bolan, ne oslavljen, ne oviran pri delu, pač pa boš imel trezno glavo, v žepu pa cvenk. Če ne boste pili, kadar odrastete, boste pošteni in pametni mladeniči; če boste pa pijači vdani, boste nerodneži, razuzdanci, izgubljeni. Dekletom se pa opojna pijača še celo prav nič ne spodobi. Posebno nesrečnega žganja ne pokusi nobeden nikdar, tudi ko boš velik! Zato skleni vsak izmed vas: Dokler bom živ — žganja ne bom pil (piv)!

31. *Zakaj naj bi bilo prav mnogo abstinentov?*

Da bi bilo prav mnogo abstinetov, je želeti zato, 1. ker zgledi vlečejo, 2. ker je zdržnost tudi pred Bogom zaslužna.

Čim več bo abstinentov, tem prej bo dosežena splošna zmernost.

32. *Koliko mora storiti vsak pameten clovek za zdržnost?*

Vsak pameten clovek mora storiti za zdržnost vsaj to, da je ne bo zaničeval in smešil, ampak odobraval.

33. *Kaj sodi Cerkev o popolni zdržnosti?*

Cerkev popolno zdržnost hvali in priporoča. Papež Pij X. so podelili celo odpustek 300 dni onim, ki so zdržni in molijo za to določeno molitev.

Vpiši se v Družbo treznosti in odmoli časih to molitvico, najbolje vsak dan! Glasi se:

Molitev za popolno zdržnost.

Moj Bog in Oče, da ti pokažem svojo ljubezen in da ti vrnem razžaljeno čast ter pripomorem k zveličanju duš, trdno sklenem, da danes ne bom pil ne vina, ne kake druge opojne pijače. — To premagovanje darujem tebi in ga združim z daritvijo tvojega Sina Jezusa Kristusa, ki se daruje vsak dan na oltarju v tvojo čast. Amen.

Jaz pa nekaj vem.

Jaz nekaj bi povedal rad,
četudi mi poreče kdo:
Kaj bo govoril fantič mlad*,
počaka naj, da večji bo!

Povedati vam moram to,
kar dan za dnevom se godi,
ker že je čas, da 'z zmote te
se ljudstvo naše prebudi.

To vem, da je pijanec grd,
preklinja in se bije,
zavoljo njih nešteto solz
na svetu se prelije.

To vem, da daleč že smrdi,
kdor vase vliwa žganje;
za delo ni, za rabo ni,
samo za postopanje.

To vem, da glava jih boli,
ki napijo se vina,
da pamet ž njim napravijo,
so slabši kot živina.

To vem, da v pivu je doma
lenoba in zaspanost;
zato pa pravimo: Le proč,
umazana pijanost!

To vem, da sladko mleko nam
rudeča dela lica,
da nas osveži, ohladi
edino le vodica!

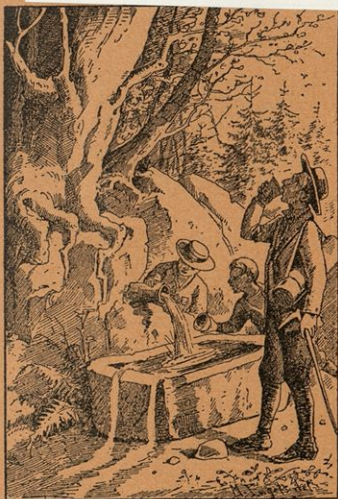
Če žeja te, le brez strahu
napij se iz studenca,
zakliči zraven prav glasno:
živela abstinenca!

* Deklica lahko reče: deklič mlad.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIILNICA

00000476253

Kdor se hoče o ravno tej stvari
kaj bolj poučiti, si mora naročiti
knjižico

„Sveta vojska“,

ki ima še več podobnih podobic, več
pesmic in bolj natančno razlago.

Naroča se v Katoliški Tiskarni v
Ljubljani.

Ena knjižica velja 40 vinarjev.

Če se jih vzame 10 skupaj, so
po 30 vinarjev.

Če pa 100 skupaj, pa le po
20 vinarjev.